

Załącznik nr 1
do uchwały Nr
Rady Powiatu Dąbrowskiego
w Dąbrowie Tarnowskiej
z dnia

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ
I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH
PRZEMOCY DOMOWEJ NA LATA 2026-2030**

Dąbrowa Tarnowska, 2025 r.

1. WSTĘP.....	3
2. Charakterystyka zjawiska przemocy domowej	4
2.1. Definicja przemocy domowej	4
2.2. Rodzaje przemocy domowej	5
2.3. Oznaki stosowania przemocy domowej	9
2.4. Mity o przemocy	10
2.5. Kryzys i interwencja kryzysowa	11
2.6. Procedura Niebieskie Karty	14
2.7. Zadania Służb pomocowych w procedurze “Niebieskie Karty”	15
3. Diagnoza skali zjawiska przemocy domowej na terenie Powiatu Dąbrowskiego	17
3.1. Analiza zjawiska przemocy domowej w Powiecie Dąbrowskim – dane statystyczne i charakterystyka osób objętych procedurą „Niebieskie Karty”	17
3.2. Działania podjęte przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej	28
4. MAPA ZASOBÓW ŚRODOWISKA LOKALNEGO w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej	38
5. ANALIZA SWOT.....	43
6. Cele, obszary, kierunki działań programu.....	45
7. Źródła finansowania realizacji Programu	49
8. Zakładane rezultaty Programu	49
9. Ewaluacja i monitoring realizacji Programu	50

1. WSTĘP

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026-2030 stanowi realizację ustawowego obowiązku wynikającego z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024r., poz. 1673) zgodnie, z którym do zadań własnych powiatu należy opracowywanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Głównym celem programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Powiecie Dąbrowskim.

Program określa kompleksowe działania skierowane zarówno na profilaktykę przeciwdziałania przemocy, jak również na ochronę osób doznających przemocy i edukację osób stosujących przemoc domową.

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej, w tym realizacji celów ustawowych określono cztery podstawowe obszary zawierające kierunki działań wraz z ich oddziaływaniem na poszczególne grupy odbiorców:

- 1) Profilaktyka i edukacja:** działania informacyjne, edukacyjne, kierowane do ogółu mieszkańców Powiatu Dąbrowskiego, a także do osób, jednostek realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej;
- 2) Interwencja i wsparcie:** działania skierowane do osób doznających przemocy domowej,
- 3) Działania korekcyjno-edukacyjne i terapeutyczne:** działania skierowane do osób stosujących przemoc domową,
- 4) Wzmacnianie kompetencji przedstawicieli jednostek, organizacji i innych podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.**

Niniejszy program winien stanowić wspólny plan działań instytucji i organizacji zobowiązanych do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej, dzięki czemu przyczyni się on do usprawnienia lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy oraz ograniczenia zjawiska przemocy, a tym samym poprawy kondycji mieszkańców Powiatu Dąbrowskiego.

2. Charakterystyka zjawiska przemocy domowej

2.1. Definicja przemocy domowej

Przemoc domowa bez wątpienia jest zjawiskiem, które występuje powszechnie w społeczeństwie i dotyczy rodzin o różnym statusie społecznym. Jest zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Zgodnie z uzasadnieniem do zmiany ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej *„we współczesnym świecie przemoc domowa jest zjawiskiem coraz bardziej powszechnym. Zakres, wielość form i skutki natury fizycznej, psychologicznej, zdrowotnej czy ekonomicznej sprawiają, że winno się ją uznać za zjawisko społeczne szczególnej kategorii. Przemoc niesie ze sobą dotkliwe konsekwencje dla wszystkich osób, których dotyczy, zarówno ofiar, sprawców, jak również świadków jej stosowania. Następstwa te obejmują różne sfery życia i rzutują na funkcjonowanie na dalszych jego etapach”*.

Bez wątpienia przemoc domową należy zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych i szkodliwych społecznie.

Zgodnie z obowiązującą ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej pod definicją **przemocy domowej** - należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Ustawa definiuje pojęcia osoby doznającej przemocy domowej oraz osoby stosującej przemoc domową. Pierwsze z tych pojęć, czyli „osoba doznająca przemocy domowej”, należy rozumieć jako:

- a) małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,

- b) wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- d) osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- e) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- f) osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- g) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletniego

- wobec których jest stosowana przemoc domowa;

Natomiast drugie z pojęć, czyli „osoba stosująca przemoc domową”, rozumiane jest w ustawie jako osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec osób jej doznających, o których mowa powyżej. Ustawa wprowadza również definicję świadka przemocy domowej, przez którego rozumie się osobę posiadającą wiedzę o stosowaniu przemocy domowej lub taką, która była bezpośrednim jej obserwatorem.

2.2. Rodzaje przemocy domowej

Przemoc domowa może przybierać różne formy i dokonywać się przy pomocy różnych instrumentów. Można wyodrębnić następujące rodzaje przemocy ¹:

a) **P R Z E M O C F I Z Y C Z N A** – są to wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, złamań czy zasinień. Osoba stosująca przemoc wykorzystuje swoją przewagę fizyczną zadając ból i cierpienie drugiej osobie.

Niektóre ze skutków stosowania przemocy fizycznej:

- kalectwo,
- różne choroby somatyczne uwarunkowane uszkodzeniami narządów wewnętrznych lub organicznymi uszkodzeniami mózgu,
- śmierć

¹ *Przemoc w rodzinie – Poradnik dla osób doznających przemocy w rodzinie* - <http://www.rops.krakow.pl>

Skutki stosowania przemocy fizycznej wobec dzieci:

brak poczucia bezpieczeństwa, przynależności uczuciowej, identyfikacji, obniżona samoocena, jak również brak akceptacji własnej osoby. Dzieci, które doznają przemocy fizycznej przeżywają stany depresyjne i lęki, mogą wystąpić u nich zaburzenia koncentracji i pamięci, zaburzenia zachowania – agresywność, nadpobudliwość, egocentryzm, itp.

b) **PRZEMOC PSYCHICZNA** – to umyślne działania wykorzystujące nie siłę fizyczną lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące obniżenie poczucia własnej wartości u osoby doznającej przemocy, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych. Przemocą psychiczną jest również ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, szczególnie z osobami najbliższymi – rodziną, przyjaciółmi.

Przemoc psychiczna może prowadzić do:

- podważenia poczucia własnej wartości, kompetencji,
- stanów nerwicowych,
- stanów depresyjnych i lękowych,
- choroby psychosomatyczne,
- izolacja,
- poczucie wstydu, inności, winy

Skutki stosowania przemocy wobec dzieci:

przemoc psychiczna wywołuje negatywne przeżycia, takie jak: lęk, poczucie niesprawiedliwości i bezsensu, świadomość braku miłości rodzicielskiej, zaburzenia snu, przygnębienie, nerwice, zachowania agresywne, a nawet myśli i próby samobójcze, itp.

c) **PRZEMOC SEKSUALNA** – polega na wymuszaniu niechcianych przez drugą osobę zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych osoby stosującej przemoc. Często tej formie przemocy towarzyszy przemoc fizyczna.

Niektóre ze skutków stosowania przemocy seksualnej:

- zaburzenia seksualne,
- zaburzenia pożądania u kobiet i negatywne postawy wobec mężczyzn i seksu
- trudności w nawiązywaniu kontaktów z płcią przeciwną i niepowodzenia seksualne.
- tendencje do zachowań o charakterze przestępczym
- tendencje do stosowania przemocy w życiu dorosłym, także wobec dzieci.

Skutki stosowania przemocy seksualnej wobec dzieci:

erotyzacja dziecka, zaburzenia snu, fobie, lęki, nerwice, depresje. Osoby doznające przemocy seksualnej przejawiają prowokacyjne zachowania seksualne wobec swoich rówieśników, wykazują zachowania agresywne i autodestrukcyjne, łącznie z podejmowaniem prób samobójczych, albo wręcz przeciwnie - ich zachowania są regresywne, izolują się. Podobnie jak w przypadku innych rodzajów przemocy dzieci doznające tego typu nadużyć mają problemy w szkole, uciekają z domu, cechują je zachowania przestępcze oraz niska samoocena, poczucie winy i krzywdy, itp.

d) **PRZEMOC EKONOMICZNA** – to działania prowadzące do całkowitego finansowego uzależnienia osoby doznającej przemocy od osoby stosującej przemoc. Stosowanie przemocy ekonomicznej wpływa niekorzystnie na poziom samooceny osoby doznającej przemocy, która jest zmuszana do proszenia o pieniądze, bądź też jest zmuszana do zaciągania kredytów i poręczeń wbrew swojej woli.

Stosowanie przemocy prowadzi do:

niskiej samooceny, poczucia bezsilności i bezradności, ciągłego niepokoju, depresji oraz chorób związanych ze stresem. Szczególnie dramatyczne konsekwencje przemocy zauważa się u dzieci. Powoduje ona bowiem w ich psychice nieodwracalne skutki, które mogą dać znać o sobie dopiero w życiu dorosłym, itp.

e) **ZANIEDBANIE** – ta forma przemocy polega na ciągłym braku zaspokojenia podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych człowieka, jak również opiera się na zaniechaniu i poważnych uchybieniach ze strony opiekunów względem małoletnich dzieci oraz osób starszych i niepełnosprawnych. Może przybierać m.in. następujące formy: brak zapewnienia opieki i higieny osobistej, brak pożywienia, niezaspokojona potrzeba bezpieczeństwa, brak opieki zdrowotnej.

f) **NARUSZENIE PRYWATNOŚCI** - zachowania istotnie naruszające prywatność osoby lub wzbudzające w osobie doznającej przemocy poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, zwłaszcza zachowań podejmowanych za pomocą środków komunikacji elektronicznej na odległość.

Fazy przemocy domowej

Przemoc domowa nie jest zdarzeniem jednorazowym – charakteryzuje ją cykliczne powtarzanie się. W cyklu przemocy wobec bliskich obserwuje się trzy następujące po sobie fazy:

- a) **Faza narastającego napięcia** – początkiem jest wzrost napięcia, narastają konflikty. Pojawia się agresja. Osoba doznająca przemocy stara się opanować sytuację – uspokaja sprawcę, spełnia wszystkie zachcianki, podejmuje działania aby uszczęśliwić sprawcę, powstrzymać przed wyrządzeniem krzywdy. Osoby, które są krzywdzone mogą odczuwać takie dolegliwości fizyczne jak: bóle żołądka, bóle głowy, bezsenność, utrata apetytu, apatia, mogą stać się nerwowe i niespokojne. To wynik narastającego napięcia, które po pewnym czasie może być nie do wytrzymania.
- b) **Faza ostrej przemocy** – tu następuje wybuch nagromadzonej u osoby stosującej przemoc agresji i wyładowanie jej. Skutki jakich osoba doznająca przemocy doznaje to często obrażenia zewnętrzne tj. obrzęki, siniaki, połamane kości, obrażenia wewnętrzne, a nawet śmierć.
- c) **Faza miodowego miesiąca** – czas skruchy osoby stosującej przemoc i okazywania miłości swej ofierze. Sprawca dopiero teraz dostrzega, że swoim zachowaniem, agresją skrzywdził kogoś mu bliskiego. Podejmowane są próby przeproszenia, załagodzenia sytuacji, staje się uczynny, kochający, sprawca usprawiedliwia swoje zachowanie często przekonując osobę doznającą przemocy, że był to jednorazowy incydent. Osoba doznająca przemocy wierzy w te zapewnienia i zostaje. W tej fazie osoba doznająca przemocy nie szuka pomocy, jak również wycofuje wcześniejsze zeznania na niekorzyść partnera. Niestety miodowy miesiąc szybko się kończy i często rozpoczyna się od nowa faza narastającego napięcia. Osoba doznająca przemocy nadal jest zatrzymana w cyklu przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch².

² Przemoc w rodzinie – Poradnik dla osób doznających przemocy w rodzinie - <http://www.rops.krakow.pl>

Rysunek 1. Fazy przemocy domowej

Źródło: Opracowanie własne PCPR

2.3. Oznaki stosowania przemocy domowej

Istnieją pewne symptomy, wskazujące na to, że w rodzinie obecna jest przemoc. Aby rozpoznać czy niepokojące zachowania kogoś bliskiego są przejawem przemocy domowej należy odpowiedzieć sobie na kilka pytań:

„ Jeśli ktoś bliski, ktoś z rodziny:

X

- ☐ zamienia drobne zajścia w wielkie kłótnie,
- ☐ rani swoim zachowaniem,
- ☐ znieważa, używa obraźliwych słów, obelg, wyzwisk,
- ☐ ma nagle napady gniewu lub furii,
- ☐ niszczy rzeczy, które nie są jego własnością,
- ☐ odbiera pieniądze lub nie chce dawać środków na życie,

- ☐ kontroluje wszystkie zachowania, nie pozwala podejmować żadnych decyzji
- ☐ uniemożliwia spotkania czy widywanie się ze znajomymi lub rodziną,
- ☐ ośmiesza, poniża, upokarza również w obecności innych,
- ☐ nieustannie krytykuje,
- ☐ zastrasza i manipuluje by kontrolować członków rodziny,
- ☐ grozi,
- ☐ bije, popycha, szarpie, kopie, policzkuje lub dusi,
- ☐ wymaga seksu „na zawołanie”
- ☐ narusza prywatność, dręczy, poniża za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Jeśli w życiu człowieka występuje lub wystąpiła jedna lub więcej z wymienionych powyżej oznak, istnieje duże prawdopodobieństwo, że doznaje on/ona przemocy domowej.

Przemoc domowa, jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

2.4. Mity o przemocy

W naszym społeczeństwie mity dotyczące przemocy są niestety bardzo mocno zakorzenione, dlatego powinniśmy dążyć do ich obalenia. Powszechnie panujące stereotypy, przysłowia czy porzekadła utrudniają reagowanie na akty przemocy wobec bliskich.

Oto niektóre z mitów dotyczących przemocy domowej:

- **Przemoc domowa to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać w sprawy rodzinne**

W sytuacji występowania przemocy domowej nie obowiązuje tzw. „zasada czterech ścian” – przemoc jest przestępstwem dlatego jeżeli istnieje podejrzenie stosowania przemocy należy niezwłocznie zareagować i zgłosić ten fakt odpowiednim służbom.

- **Przemoc dotyczy tylko rodzin z marginesu społecznego**

Przemoc może wystąpić w każdej grupie społecznej niezależnie od wykształcenia czy sytuacji materialnej.

- **Przemoc jest tylko wtedy jak są widoczne ślady**
Przemoc to nie tylko działania pozostawiające siniaki, złamania czy oparzenia, to także poniżanie, obelgi, zmuszanie do określonych zachowań, grożenie, zastraszanie.
- **Osoby doznające przemocy godzą się na nią**
Nikt nie chce być krzywdzony, poniżany czy bity. Każdy ma prawo do bezpieczeństwa szczególnie w swoim środowisku rodzinnym.
- **Przemoc to jednorazowy incydent, który się nie powtórzy**
Przemoc charakteryzuje cykliczność – przemoc może się nie tylko powtórzyć ale również jej natężenie może wzrosnąć.
- **Przyczyną przemocy jest alkohol**
Alkohol nie jest przyczyną przemocy, lecz często służy jej usprawiedliwianiu. To że sprawca przemocy znajdował się pod wpływem alkoholu nie zwalnia go z odpowiedzialności za swoje czyny.
- **Gwałt w małżeństwie nie istnieje**
Każdy ma prawo do decydowania o swoim życiu intymnym, a związek małżeński powinien cechować się szczególnie poszanowaniem godności drugiej osoby.
- **Dla dobra dzieci kobieta powinna zostać w przemocowym związku**
Każde dziecko ma prawo do wychowywania się w zdrowo funkcjonującej rodzinie. Doświadczenie przemocy domowej może doprowadzić do nieodwracalnych zaburzeń psychosomatycznych w rozwoju dziecka.

2.5. Kryzys i interwencja kryzysowa

Ze zjawiskiem przemocy nieodzownie związany jest **kryzys i interwencja kryzysowa**.

„Kryzys” wydaje się jednym z najczęściej używanych w dzisiejszym świecie pojęciem. Słowo to pochodzi z języka greckiego. Czasownik *krinein* – oznacza rozdzielać, odsiewać, rozstrzygać, decydować, sądzić, natomiast pochodzący od niego rzeczownik *krisis* to wybór, rozstrzygnięcie. Władysław Kopaliński w Słowniku wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych **kryzys** definiuje, jako okres przełomu, przesilenia, decydujących zmian.

Psycholog Gerard Caplan wyróżnia cztery fazy reakcji kryzysowej:

I faza – narastające uczucie niepokoju i napięcia, prowadzące do uruchomienia znanych już sposobów pozwalających na osiągnięcie homeostazy,

II faza – pojawia się dezorganizacja działania i silna potrzeba pomocy; osoba w kryzysie zauważa, że nie jest w stanie sama poradzić sobie z problemem, wzrasta u niej napięcie, ale jednocześnie występuje najsilniejsza podatność na zmianę,

III faza – w wyniku napięcia następuje mobilizacja wszystkich rezerw,

IV faza – kryzys się kończy, następuje satysfakcjonujące rozwiązanie bądź na skutek niepowodzenia zachowanie nieprzystosowawcze, co oznacza utrzymanie homeostazy pozornej, ze zwiększoną podatnością na sytuacje podobne do tej, która wywołała kryzys.

Osoba znajdującą się w kryzysie często nie jest w stanie rozwiązać problemu we własnym zakresie. Najlepsze efekty w pomocy osiąga się wykorzystując cechy charakterystyczne dla II fazy kryzysu, tj. silna potrzeba pomocy i podatność na zmianę.

Funkcjonuje wiele definicji *interwencji kryzysowej*. Wanda Badura – Madej, psycholog kliniczny, definiuje ją jako formę pomocy psychologicznej, polegającą na kontakcie terapeutycznym, skoncentrowanym na problemie wywołującym kryzys, w którym dochodzi do konfrontacji osoby z kryzysem i do jego rozwiązania.

Również psycholog kliniczny Helena Sęk uważa, że *interwencja kryzysowa* jest formą indywidualnej pomocy psychologicznej, ukierunkowaną mniej lub bardziej bezpośrednio na szeroko rozumiany kryzys emocjonalny. Ma ona charakter oddziaływania krótkoterminowego, koncentrującego się na szerokim zakresie zjawisk, mogących mieć wpływ na równowagę emocjonalną jednostki, rodziny i grupy.

Praktyka interwencyjna wskazuje, że jej elementarnymi podstawami winny być następujące części składowe ³:

- **zapewnienie bezpieczeństwa** - rozumianego jako bezpieczeństwo psychologiczne i fizyczne. Dlatego niezbędna jest szybka ocena poziomu zagrożenia by interwent mógł podjąć kroki zabezpieczające klienta przed doznaniem krzywdy. Poczucie bezpieczeństwa służy zarówno umieszczenie go w hostelu, zadbanie o jego bezpośrednie potrzeby, jak i komunikat słowny, że w miejscu w którym się znalazł nie grozi mu żadne niebezpieczeństwo. Poczucie bezpieczeństwa buduje w kliencie również przyzwolenie na to by wyrażał swoje emocje, mógł mówić o swoim problemie tak, jak go widzi, nie spotykał się z lekceważeniem, bagatelizowaniem, moralizowaniem, szybkimi radami.
- **dostarczenie wsparcia** - dokonuje się przez spójny komunikat ze strony interwenta, że klient jest kimś na kim mu zależy. Dla udzielenia wsparcia niezbędne jest wypracowanie w sobie postawy akceptacji, szacunku, empatii - niezależnej od

³ <http://www.interwencjakryzysowa.pl/pomaganie-w-kryzysie-wprowadzenie-w-problematyke-interwencyjna>
(17.11.2020r.)

wzajemności lub jej braku po stronie klienta. Okazywanie zainteresowania, komunikowanie troski.

Dla wielu klientów interwencji takie doświadczenie stanowi rodzaj "doświadczenia korektywnego" - często bowiem interwent jest jedyną osobą, która traktuje osobę przeżywającą kryzys w ten sposób. Ważnym elementem wsparcia jest stwarzanie klientowi okazji do podejmowania niewielkich choćby decyzji /"kawa lub herbata"/, które mogą wspomóc odzyskiwanie poczucia szacunku do siebie, kontroli nad swoim życiem.

- **ocena stanu klienta i rozmiaru kryzysu** - problem ten został już wyżej omówiony
- **określenie problemu kryzysowego** - ważne by interwent na wstępie podjął trud zrozumienia problemu, jaki klient przeżywa z jego punktu widzenia. Zobaczenie problemu klienta jego oczami jest warunkiem skuteczności wszelkich dalszych procedur interwencyjnych. Często wymaga to trudu stracenia własnych wyjaśnień, "uczonych" interpretacji, zawieszenia braku zaufania. Taka postawa daje klientowi odczuć, że pomagająca mu osoba rzeczywiście go rozumie i - w konsekwencji - będzie w stanie jej pomóc.
- **przegląd i analiza możliwości poradzenia sobie z kryzysem** - bardzo istotny krok, ponieważ wielu klientów sądzi, że nie istnieją żadne dobre wyjścia z ich sytuacji. Ważne jest dokonanie tej pracy we współpracy z klientem. Proponowanie rozważenia tylko tych pomysłów, które mogą być realistyczne w sytuacji, w jakiej jest klient. Myślenie o możliwościach poradzenia sobie powinno uwzględniać zasoby wewnętrzne klienta /wiedzę, umiejętności, sprawność umysłową, sprawdzone kiedyś sposoby radzenia sobie/ oraz zasoby zewnętrzne - wszelkie rodzaje wsparcia środowiskowego, instytucjonalnego i pozainstytucjonalnego dostępnego w sytuacji klienta. Identyfikacja zasobów jest użyteczna do wyboru najlepszych możliwości.
- **sformułowanie planów** - po dobrym rozważeniu najbardziej realistycznych wariantów klient ma szansę budować plan wychodzenia z kryzysu mając głębokie poczucie jego własności. Plan powinien określać co powinno być zrobione, jaki jest udział klienta, co pozostaje w gestii interwenta. Ważne jest by zaplanować pierwsze kroki tak, by mogły posłużyć jako motywatory dla całego dalszego wysiłku. Pierwsze działania skonstruowane z pamięcią o *zasadzie optymalnej różnicy* mogą być nieocenione w przełamaniu poczucia bezsilności, odzyskiwaniu poczucia autonomii i kontroli nad biegiem własnego życia. Raz jeszcze należy podkreślić potrzebę poczucia własności klienta wobec planu wychodzenia z kryzysu. Nawet jeśli pomagacz ma lepsze

pomysły powinien przyjąć wersję klienta. W przeciwnym razie pomysły pozostaną pomysłami.

- **uzyskanie zobowiązania** - rodzaj kontraktu zawieranego pomiędzy stronami. Gdy klient ma poczucie własności wobec poczynionych planów to zawarcie dobrego kontraktu stanowi logiczny, łatwy następny krok. Ważne jest by interwent w uzgodnionym z klientem czasie i trybie monitorował działania nad rozwiązywaniem problemu.

Przedstawiony powyżej schemat stanowi coś, co można określić, jaką *podstawową procedurę interwencyjną*, mającą na celu przewrócenie stabilności klienta i określenie drogi rzeczywistego rozwiązania trudnych sytuacji mających związek z kryzysem. Po wykonaniu tej pracy zazwyczaj klient podejmuje działania stosowne do charakteru problemu. Mogą to być praca psychoterapeutyczna, udział w projekcie socjalnym, kroki prawne itp.

2.6. Procedura Niebieskie Karty

Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez osoby o których mowa w art. 9a ust. 11-11d⁴ ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej.

Podjęcie interwencji poprzez na podstawie procedury "Niebieskie Karty" nie wymaga zgody osoby doznającej przemocy domowej ani osoby stosującej przemoc domową.

Wszczęcie procedury "Niebieskie Karty" następuje przez wypełnienie formularza "Niebieska Karta" w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub

⁴ Art. 9a

11. ⁶⁹ W skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi:

- 1) pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej;
- 2) funkcjonariusz Policji.

11a. ⁷⁰ W sprawach żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową stosujących przemoc domową w skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi także żołnierz Żandarmerii Wojskowej.

11b. ⁷¹ W szczególnie uzasadnionych przypadkach, zwłaszcza gdy udział żołnierza Żandarmerii Wojskowej nie jest możliwy, w skład grupy diagnostyczno-pomocowej może wchodzić inna osoba wskazana przez przełożonego osoby stosującej przemoc domową lub jej przełożony.

11c. ⁷² W skład grupy diagnostyczno-pomocowej mogą także wchodzić:

- 1) pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- 2) asystent rodziny;
- 3) nauczyciel wychowawca będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową małoletniego;
- 4) osoby wykonujące zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny;
- 5) przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

11d. ⁷³ W skład grupy diagnostyczno-pomocowej mogą także wchodzić pedagog, psycholog lub terapeuta, będący przedstawicielami podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3.

zawodowych podejrzenia stosowania przemocy wobec osób doznających przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej. Właściwość miejscową gminy do realizacji procedury "Niebieskie Karty" ustala się według miejsca zamieszkania osoby doznającej przemocy domowej. W przypadku gdy miejsce zamieszkania osoby stosującej przemoc domową jest w innej gminie niż miejsce zamieszkania osoby doznającej przemocy domowej, w gminie właściwej dla miejsca zamieszkania osoby stosującej przemoc domową może zostać powołana grupa diagnostyczno-pomocowa.

2.7. Zadania Służb pomocowych w procedurze „Niebieskie Karty”

Zgodnie z obowiązującą ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz przepisami dotyczącymi procedury „Niebieskie Karty” wraz z formularzami przewidzianymi do jej realizacji, diagnozowanie sytuacji osób, wobec których istnieje podejrzenie stosowania przemocy domowej, odbywa się poprzez uruchomienie procedury „Niebieskie Karty” przez powołaną w tym celu grupę diagnostyczno-pomocową działającą przy zespole interdyscyplinarnym. Procedura zostaje wszczęta w momencie sporządzenia formularza „Niebieska Karta — A”.

W skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi przede wszystkim:

- pracownik socjalny z jednostki pomocy społecznej,
- policjant.

Jeżeli sprawa dotyczy żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową, który dopuszcza się przemocy domowej, do grupy włącza się także przedstawiciela Żandarmerii Wojskowej.

W zależności od potrzeb, w pracach grupy mogą brać udział również:

- pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia,
- asystent rodziny,
- nauczyciel lub wychowawca znający sytuację dziecka,
- przedstawiciel personelu medycznego (np. lekarz, pielęgniarka, położna, ratownik medyczny),
- członek gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- a także pedagog, psycholog lub terapeuta.

Każda z tych osób, zgodnie ze swoimi kompetencjami, jest zobowiązana do podejmowania działań na rzecz bezpieczeństwa i wsparcia osoby doświadczającej przemocy domowej.

Działania osoby inicjującej procedurę „Niebieskie Karty”

Osoba, która rozpoczyna procedurę, podejmuje niezbędne kroki interwencyjne, mające na celu ochronę życia i zdrowia osoby pokrzywdzonej, w szczególności poprzez:

- eliminowanie zagrożeń dla jej bezpieczeństwa,
- udzielenie pierwszej pomocy lub zapewnienie pomocy medycznej,
- zorganizowanie wsparcia i zaspokojenie podstawowych potrzeb, m.in. poprzez skierowanie do instytucji pomocowych, organizacji pozarządowych czy specjalistycznych ośrodków wsparcia.

W ramach wstępnego rozpoznania sytuacji osoba wszczynająca procedurę:

- przeprowadza rozmowę z osobą pokrzywdzoną oraz, w miarę możliwości, z osobą stosującą przemoc — w warunkach zapewniających poszanowanie godności, bezpieczeństwa i swobodę wypowiedzi,
- przekazuje informacje w sposób jasny i zrozumiały, dostosowany do możliwości percepcyjnych odbiorcy,
- informuje osobę stosującą przemoc o konsekwencjach prawnych jej działań i potrzebie zmiany zachowania,
- podejmuje działania w obecności opiekunów prawnych, faktycznych lub wskazanych osób — w szczególności w przypadku małoletnich lub osób dorosłych niesamodzielnych.

Jeżeli osobą stosującą przemoc wobec dziecka jest jego rodzic lub opiekun, czynności prowadzone są przy udziale innej dorosłej osoby bliskiej dla małoletniego (w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny) lub przez niego wskazanej. Analogicznie, gdy sprawcą przemocy wobec osoby dorosłej niesamodzielnej jest jej opiekun, działania prowadzi się w obecności osoby bliskiej lub innej dorosłej osoby, którą wskaże pokrzywdzony.

W miarę możliwości rozmowy z osobą doznającą przemocy odbywają się przy wsparciu psychologa.

Zadania pracownika socjalnego

Pracownik socjalny z jednostki pomocy społecznej lub centrum usług społecznych w ramach procedury:

- ocenia sytuację, potrzeby oraz zasoby osoby doświadczającej przemocy,
- udziela informacji o dostępnych formach pomocy — prawnej, psychologicznej, socjalnej i pedagogicznej,
- zapewnia dostęp do pomocy medycznej, jeśli istnieje taka konieczność,

- organizuje w razie potrzeby schronienie w placówce całodobowej,
- współtworzy indywidualny plan pomocy wraz z grupą diagnostyczno-pomocową,
- monitoruje sytuację osoby zagrożonej przemocą poprzez wizyty środowiskowe,
- może prowadzić rozmowy z osobą stosującą przemoc, informując o konsekwencjach prawnych i wskazując możliwości podjęcia terapii lub udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.

Zadania Policji w ramach procedury

Funkcjonariusz Policji w ramach procedury:

- udziela pokrzywdzonemu niezbędnej pomocy, w tym pierwszej pomocy przedmedycznej,
- w razie potrzeby zapewnia pomoc medyczną,
- podejmuje działania mające na celu ochronę życia, zdrowia i mienia,
- rozmawia z osobą stosującą przemoc, informując o odpowiedzialności karnej,
- zabezpiecza dowody przestępstwa, gdy wymaga tego sytuacja,
- monitoruje sytuację osoby doznającej przemocy poprzez regularne wizyty,
- ustala, czy sprawca przemocy uczestniczy w programach naprawczych,
- sporządza notatkę urzędową i przekazuje ją zespołowi interdyscyplinarnemu wraz z informacjami o podjętych działaniach.

3. Diagnoza skali zjawiska przemocy domowej na terenie Powiatu Dąbrowskiego

3.1. Analiza zjawiska przemocy domowej w Powiecie Dąbrowskim – dane statystyczne i charakterystyka osób objętych procedurą „Niebieskie Karty”

W niniejszym rozdziale przedstawiona zostanie analiza skali i specyfiki zjawiska przemocy domowej na terenie powiatu dąbrowskiego, oparta na danych dotyczących realizacji procedury „Niebieskie Karty”. Zaprezentowane zostaną informacje statystyczne dotyczące liczby wszczynanych procedur, rodzajów stosowanej przemocy oraz struktury osób jej doświadczających. Analiza ta umożliwi ocenę dynamiki zjawiska w powiecie, identyfikację jego najczęstszych form oraz wskazanie grup szczególnie narażonych na doświadczanie przemocy domowej.

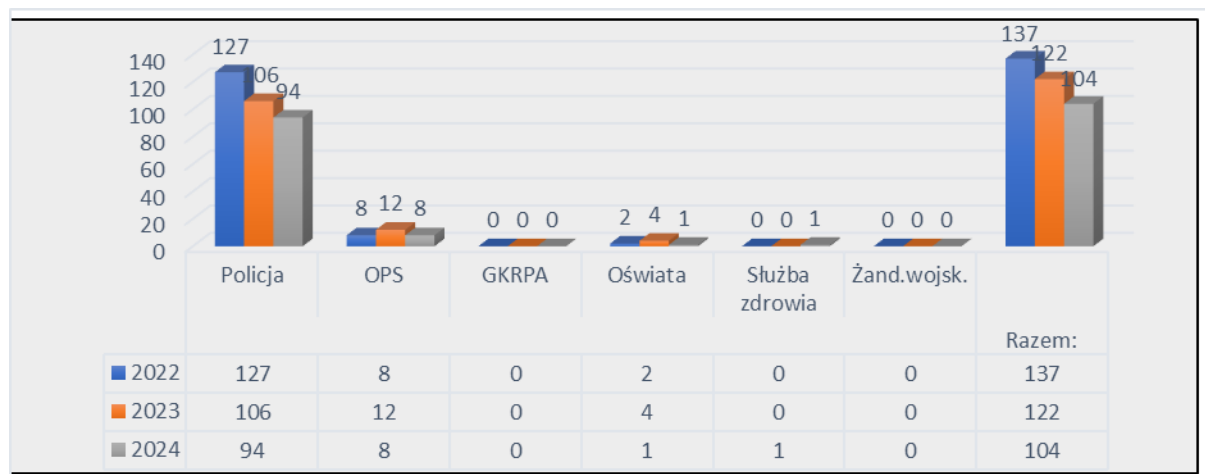
Ośrodki pomocy społecznej

Tabela 1 Liczba Niebieskich Kart przekazanych do Zespołów Interdyscyplinarnych w latach 2022-2024

Liczba Niebieskich Kart przekazanych do Zespołów Interdyscyplinarnych		2022	2023	2024	Razem
w tym wszczęte przez:	Policję	127	106	94	327
	OPS	8	12	8	28
	GKRPA	0	0	0	0
	Oświatę	2	4	1	7
	Służbę zdrowia	0	0	1	1
	Żandarmerię wojskową	0	0	0	0
Razem:		137	122	104	363

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu dąbrowskiego

Wykres 1 Liczba Niebieskich Kart przekazanych do Zespołów Interdyscyplinarnych w latach 2022-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu dąbrowskiego

W latach 2022–2024 do Zespołów Interdyscyplinarnych przekazano łącznie **363 Niebieskich Kart**. Liczba ta świadczy o utrzymującym się w Powiecie zjawisku przemocy domowej, wymagającym stałego monitorowania i działań interwencyjnych. Z danych wynika, że liczba wszczynanych procedur Niebieskiej Karty maleje – z 137 przypadków w roku 2022, do 122 w 2023, a następnie 104 w 2024 roku. Spadek ten może wskazywać na zmniejszenie liczby ujawnionych przypadków przemocy domowej, ale równie dobrze może

wynikać z niższej wykrywalności lub mniejszej liczby zgłoszeń dokonywanych przez osoby pokrzywdzone i świadków.

Najwięcej Niebieskich Kart niezmiennie wszczyna **Policja** – w analizowanym okresie odpowiada za **ponad 90% wszystkich przypadków** (327 z 363). Świadczy to o tym, że to właśnie funkcjonariusze Policji najczęściej mają bezpośredni kontakt z sytuacjami przemocy domowej i pełnią kluczową rolę w inicjowaniu procedury pomocowej.

Ośrodki Pomocy Społecznej (OPS) wszczęły łącznie 28 procedur (ok. 7,7% ogółu), co stanowi drugą najważniejszą grupę instytucjonalną zaangażowaną w reagowanie na przemoc. Ich aktywność wzrosła w 2023 roku (12 przypadków), jednak w 2024 ponownie spadła do poziomu z roku 2022 (8 przypadków).

Oświata w analizowanym okresie wszczęła łącznie 7 procedur, co stanowi jedynie 1,9% ogółu. Może to wskazywać na niewielkie zaangażowanie szkół w identyfikowanie i zgłaszanie przypadków przemocy domowej, mimo że to właśnie w środowisku szkolnym często obserwuje się pierwsze symptomy krzywdzenia dzieci.

Służba zdrowia włączyła się do procedury zaledwie jeden raz (w roku 2024), co potwierdza obserwowaną w skali kraju niską aktywność tego sektora w inicjowaniu Niebieskich Kart – mimo że personel medyczny ma często bezpośredni kontakt z osobami doświadczającymi przemocy.

Z kolei **GKRPA i Żandarmeria Wojskowa** w analizowanym okresie nie odnotowały żadnych wszczętych procedur.

Wnioski

1. W latach 2022–2024 liczba przekazanych Niebieskich Kart spadła o **24%** (z 137 do 104).
2. Policja pozostaje głównym inicjatorem procedury (ok. 90% wszystkich przypadków).
3. Dane potwierdzają potrzebę dalszego wspierania działań Zespołów Interdyscyplinarnych, które odgrywają kluczową rolę w koordynowaniu pomocy osobom dotkniętym przemocą.
4. Oświata: Niewielka liczba Niebieskich Kart wszczętych przez placówki oświatowe wskazuje na potrzebę zwiększenia świadomości i zaangażowania nauczycieli w rozpoznawanie oraz zgłaszanie przypadków przemocy domowej.

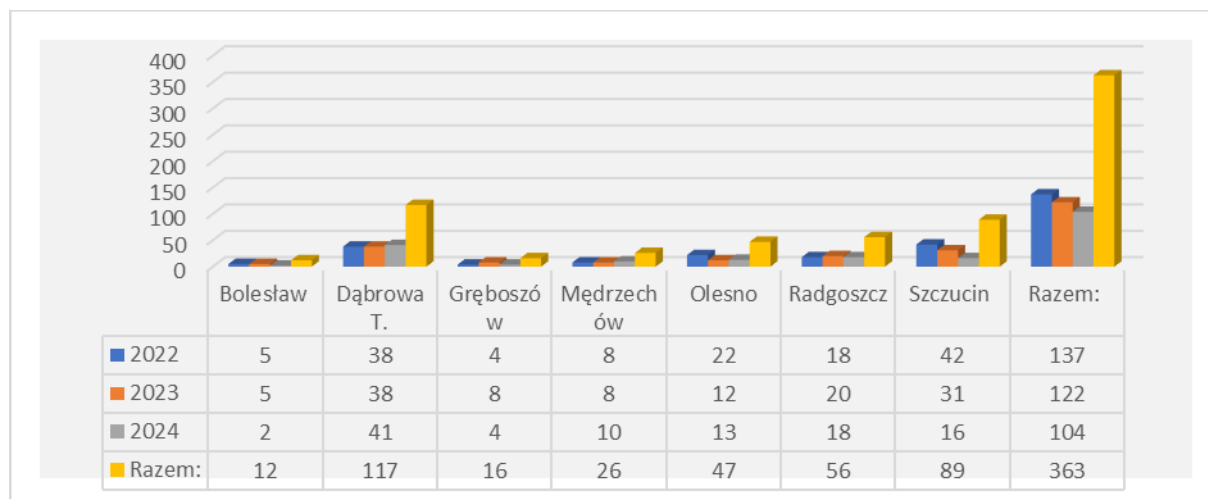
5. Służba zdrowia: Znikoma liczba interwencji ze strony służby zdrowia sugeruje konieczność wzmocnienia roli personelu medycznego w identyfikowaniu ofiar przemocy i inicjowaniu procedur pomocowych.

Tabela 2. Liczba Niebieskich Kart przekazanych do Zespołów Interdyscyplinarnych w poszczególnych gminach Powiatu Dąbrowskiego w latach 2022-2024

Gmina	2022	2023	2024	Razem:
Bolesław	5	5	2	12
Dąbrowa Tarnowska	38	38	41	117
Gręboszów	4	8	4	16
Mędrzechów	8	8	10	26
Olesno	22	12	13	47
Radgoszcz	18	20	18	56
Szczucin	42	31	16	89
Razem:	137	122	104	363

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu dąbrowskiego

Wykres 2. Liczba Niebieskich Kart przekazanych do Zespołów Interdyscyplinarnych w poszczególnych gminach Powiatu Dąbrowskiego w latach 2022-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu dąbrowskiego

W latach 2022–2024 średnio w Powiecie Dąbrowskim przekazywano 121 Niebieskich Kart rocznie, co odpowiada 2,11 karty na 1000 mieszkańców. Wskazuje to, że zjawisko przemocy domowej jest trwałe i stabilne, a różnice między gminami mają głównie charakter lokalny i organizacyjny (różny poziom zgłaszalności i interwencji).

Najwyższe wskaźniki Niebieskich Kart na 1000 mieszkańców odnotowano w gminach:

- **Mędrzechów (2,68),**
- **Radgoszcz (2,53),**
- **Szczucin (2,40),**
- **Olesno (2,06).**

Te wartości sugerują, że w tych gminach zjawisko przemocy domowej występuje najczęściej lub jest najlepiej diagnozowane i zgłaszane. Może to być efekt aktywnie działających służb społecznych i policyjnych, skutecznego systemu reagowania lub większej otwartości społeczności lokalnej na zgłaszanie przypadków przemocy.

Niższe wskaźniki zaobserwowano w gminach:

- **Dąbrowa Tarnowska (1,87),**
- **Gręboszów (1,69),**
- **Bolesław (1,52).**

Warto podkreślić, że w przypadku Dąbrowy Tarnowskiej liczba zgłoszeń w wartościach bezwzględnych (średnio 39 rocznie) jest najwyższa w całym powiecie, ale ze względu na dużą liczbę mieszkańców wskaźnik przeliczeniowy jest umiarkowany. W małych gminach (Bolesław, Gręboszów) niższe wskaźniki mogą wynikać z trudności w ujawnianiu przemocy, silnych więzi społecznych i mniejszej liczby instytucji pomocowych.

Wnioski:

1. Średni wskaźnik 2,11 karty na 1000 mieszkańców w powiecie dąbrowskim świadczy o utrzymującym się poziomie przemocy domowej, wymagającym stałej uwagi służb społecznych i prewencyjnych.
2. Mędrzechów, Radgoszcz i Szczucin to gminy o najwyższej intensywności zjawiska – powinny być objęte szczególnymi działaniami profilaktycznymi i wsparciem interdyscyplinarnym.
3. Niższe wskaźniki w Bolesławiu i Gręboszowie mogą wskazywać na niedostateczną identyfikację przypadków przemocy lub niższą zgłaszalność – co wymaga działań edukacyjnych i zwiększenia świadomości mieszkańców.
4. W perspektywie powiatu zaleca się systematyczne monitorowanie wskaźników i pogłębianie współpracy między gminami w zakresie wymiany doświadczeń i dobrych praktyk

Tabela 3. Liczba osób doświadczających przemocy domowej w Powiecie Dąbrowskim z podziałem na poszczególne rodzaje przemocy w latach 2022-2024

Rodzaje przemocy domowej	Osoby doznające przemocy	2022	2023	2024
Przemoc fizyczna	kobiety	87	82	73
	mężczyźni	27	20	23
	dzieci	33	15	23
Przemoc psychiczna	kobiety	106	101	92
	mężczyźni	30	25	22
	dzieci	28	55	34
Przemoc seksualna	kobiety	4	1	6
	mężczyźni	0	0	1
	dzieci	0	0	2
Przemoc ekonomiczna	kobiety	0	1	17
	mężczyźni	0	0	3
	dzieci	0	0	7
Zaniedbanie	kobiety	0	0	4
	mężczyźni	0	0	0
	dzieci	0	0	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu dąbrowskiego

W latach 2022–2024 w Powiecie Dąbrowskim odnotowano zróżnicowaną skalę i strukturę przemocy domowej, przy czym dominującymi formami pozostawały przemoc psychiczna i fizyczna. W analizowanym okresie liczba osób doznających przemocy fizycznej i psychicznej stopniowo malała, co może świadczyć o skuteczniejszej profilaktyce i działaniach interwencyjnych służb. W 2024 roku przemocy psychicznej doświadczyło 148 osób, a fizycznej 119, z wyraźną przewagą kobiet we wszystkich kategoriach.

Zauważalny jest natomiast wzrost liczby przypadków przemocy ekonomicznej i zaniedbania, które wcześniej nie były odnotowywane. W 2024 roku przemocy ekonomicznej doświadczyło 27 osób, a zaniedbania 8, co wskazuje na coraz szersze rozpoznawanie innych niż fizyczne form przemocy w rodzinach. Wciąż stosunkowo rzadko ujawniana jest przemoc seksualna – w 2024 roku dotknęła 9 osób, głównie kobiet i dzieci.

Dane potwierdzają, że przemoc domowa w Powiecie Dąbrowskim dotyczy przede wszystkim kobiet i dzieci, a mimo stopniowego spadku liczby przypadków fizycznych i psychicznych, zjawisko to wciąż stanowi poważny problem społeczny, wymagający kontynuacji działań prewencyjnych, edukacyjnych i wsparcia ofiar.

Tabela 4. Liczba osób doświadczających przemocy domowej z podziałem na poszczególne rodzaje przemocy, płeć i wiek 2024 (POWIAT DĄBROWSKI: wszystkie gminy)

	Przemoc fizyczna			Przemoc psychiczna			Przemoc seksualna			Przemoc ekonomiczna			Zaniedbanie		
	Ogółem	w tym:		Ogółem	w tym:		Ogółem	w tym:		Ogółem	W tym:		Ogółem	W tym:	
		Osoby niepełnosprawne	Osoby powyżej 65 r.ż.		Osoby niepełnosprawne	Osoby powyżej 65 r.ż.		Osoby niepełnosprawne	Osoby powyżej 65 r.ż.		Osoby niepełnosprawne	Osoby powyżej 65 r.ż.		Osoby niepełnosprawne	Osoby powyżej 65 r.ż.
Kobiety	73	4	10	92	4	15	6	1	0	17	2	2	4	0	2
Mężczyźni	23	2	3	22	1	2	1	0	0	3	0	1	0	0	0
Dzieci	23	1		34	2		2	0		7	0		4	0	
	119			148			9			27			8		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu dąbrowskiego

W 2024 roku w Powiecie Dąbrowskim odnotowano łącznie 311 przypadków przemocy domowej, z czego najczęściej występowała przemoc psychiczna (148 przypadków) oraz przemoc fizyczna (119 przypadków). Rzadziej ujawniano przemoc ekonomiczną (27), seksualną (9) oraz zaniedbanie (8). Największą grupę osób doświadczających przemocy stanowiły kobiety, które były ofiarami wszystkich rodzajów przemocy w znacznie większym stopniu niż mężczyźni czy dzieci.

Wśród kobiet dominowała przemoc psychiczna (92 przypadki) oraz fizyczna (73 przypadki), natomiast u mężczyzn najczęściej występowały przemoc psychiczna (22) i fizyczna (23). Dzieci doświadczały głównie przemocy psychicznej (34 przypadki) oraz fizycznej (23 przypadki), co potwierdza, że są one szczególnie narażone na różne formy krzywdzenia w środowisku domowym.

Wśród osób szczególnie wrażliwych odnotowano przypadki przemocy wobec osób z niepełnosprawnością (14) oraz osób powyżej 65. roku życia (22). Seniorzy byli najczęściej ofiarami przemocy psychicznej i fizycznej, a osoby z niepełnosprawnościami – także ekonomicznej i fizycznej. Dane potwierdzają, że przemoc domowa w Powiecie Dąbrowskim najczęściej ma charakter psychiczny i fizyczny, dotyczy głównie kobiet, a wśród ofiar znajdują się również osoby starsze, z niepełnosprawnością oraz dzieci, wymagające szczególnej ochrony i wsparcia instytucjonalnego.

**Tabela 5. Liczba zakończonych w 2024 roku Niebieskich Kart
z podziałem na powody zakończenia**

Gminy	Ustanie przemocy domowej	Brak zasadności podejmowanych działań
BOLESŁAW	0	0
DĄBROWA T.	33	6
GRĘBOSZÓW	4	0
MĘDRZECHÓW	6	0
OLEŚNO	10	1
RADGOSZCZ	10	0
SZCZUCIN	10	3
SUMA:	73	10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu dąbrowskiego

W 2024 roku na terenie powiatu dąbrowskiego zakończono łącznie 83 procedury „Niebieskiej Karty”, z czego 73 przypadki (88%) zakończyły się w związku z ustaniem przemocy domowej, natomiast 10 przypadków (12%) – z powodu braku zasadności podejmowanych działań. Dane wskazują, że w zdecydowanej większości zakończone procedury wynikały z poprawy sytuacji rodzinnej i ustania zjawiska przemocy, co może świadczyć o skuteczności interwencji podejmowanych przez służby w ramach systemu przeciwdziałania przemocy domowej. Niewielki odsetek przypadków zakończonych z powodu braku zasadności potwierdza, że działania w większości były podejmowane w uzasadnionych sytuacjach, a rozpoznanie zjawiska przemocy w powiecie jest adekwatne do rzeczywistych potrzeb wsparcia rodzin.

Tabela 6. Liczba osób, które z uwagi na występowanie przemocy domowej skorzystały z pomocy w formie schronienia poza miejscem zamieszkania

Gminy	Liczba osób
BOLESŁAW	0
DĄBROWA T.	0
GRĘBOSZÓW	0
MĘDRZECHÓW	0

OLESNO	3
RADGOSZCZ	0
SZCZUCIN	0
SUMA:	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR

W 2024 roku w Powiecie Dąbrowskim z pomocy w formie schronienia poza miejscem zamieszkania skorzystały 3 osoby, wszystkie z terenu gminy Olesno. W pozostałych gminach nie odnotowano takich przypadków.

Tabela 7. Liczba osób stosujących przemoc domową w 2024 roku

Gminy	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
BOLESŁAW	0	2	2
DĄBROWA T.	3	49	52
GRĘBOSZÓW	0	4	4
MĘDRZECHÓW	2	8	10
OLESNO	0	11	11
RADGOSZCZ	0	18	18
SZCZUCIN	2	11	13
SUMA:	7	103	110

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu dąbrowskiego

W 2024 roku w Powiecie Dąbrowskim zidentyfikowano 110 osób stosujących przemoc domową, z czego 103 stanowili mężczyźni (94%), a 7 kobiety (6%). Dane jednoznacznie wskazują, że sprawcami przemocy w zdecydowanej większości są mężczyźni. Najwięcej przypadków odnotowano na terenie gminy Dąbrowa Tarnowska, co jest spójne z największą liczbą ofiar przemocy w tej gminie. Skala zjawiska potwierdza utrzymującą się tendencję, w której przemoc domowa ma głównie charakter męski, a kobiety i dzieci pozostają głównymi ofiarami. Wyniki te podkreślają konieczność dalszych działań profilaktycznych, edukacyjnych i korekcyjno-edukacyjnych skierowanych przede wszystkim do sprawców płci męskiej.

Tabela 8. Stopień pokrewieństwa, powinowactwa lub rodzaj relacji osoby doznającej przemocy osobą stosującą przemoc domową

Gminy	Żona/ mąż	Była żona/ były mąż	Partner/ partnerka	Córka/ syn	Pasierb	Matka/ ojciec	Teściowa/ teść	Inni
BOLESŁAW	1	0	0	0	0	1	0	1 lokator
DĄBROWA T.	26	2	0	16	0	12	3	10 Rodzeństwo/ zięć/ synowa/ ojczym/ macocha/ siostrzeńcy
GRĘBOSZÓW	3	0	0	1	0	0	0	1 brat
MĘDRZECHÓW	7	0	0	1	0	1	0	0
OLESNO	10	1	0	1	0	3	0	3
RADGOSZCZ	12	0	0	2	0	2	1	1
SZCZUCIN	10	0	1	5	0	2	0	16
SUMA:	69	3	1	26	0	21	4	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu dąbrowskiego.

W 2024 roku w Powiecie najczęściej przemoc domowa występowała w relacjach małżeńskich – 69 przypadków, co stanowi połowę wszystkich sytuacji, następnie w relacjach rodzic–dziecko (26 przypadków) oraz dziecko–rodzic (21 przypadków). W mniejszym stopniu przemoc występowała pomiędzy byłymi małżonkami (3 przypadki), partnerami (1 przypadek) oraz innymi członkami rodziny lub osobami niespokrewnionymi (16 przypadków). Dane potwierdzają, że przemoc domowa w Powiecie Dąbrowskim najczęściej ma miejsce w najbliższym kręgu rodzinnym, zwłaszcza w relacjach małżeńskich i rodzicielskich, co wskazuje na potrzebę wzmacniania działań profilaktycznych i terapeutycznych skierowanych do rodzin w kryzysie.

Tabela 9. Potrzeba zabezpieczenia ochrony dziecka w trybie art. 12a

Gminy	Liczba dzieci
BOLESŁAW	0
DĄBROWA T.	0

GRĘBOSZÓW	0
MĘDRZECHÓW	0
OLESNO	0
RADGOSZCZ	0
SZCZUCIN	0
SUMA:	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu dąbrowskiego

W 2024 roku w Powiecie Dąbrowskim nie odnotowano przypadków konieczności zabezpieczenia ochrony dziecka w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Brak takich interwencji może świadczyć o skuteczności wcześniejszych działań pomocowych i prewencyjnych podejmowanych przez służby, a także o właściwej współpracy instytucji w zakresie ochrony dzieci. Może to również wskazywać, że w analizowanym okresie nie wystąpiły sytuacje wymagające natychmiastowego odebrania dziecka z rodziny z powodu bezpośredniego zagrożenia jego życia lub zdrowia.

Policja

Tabela 10. Uniemożliwienie kontaktowania się osób stosujących przemoc domową

Uniemożliwienie kontaktowania się osób stosujących przemoc domową z osobami doznającymi przemocy domowej	2023	2024
Liczba zastosowanych nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia i zakazów zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia	14	27
Liczba zastosowanych zakazów zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej na wyrażoną w metrach odległość	14	29
Liczba zastosowanych zakazów kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej	14	27
Liczba zastosowanych zakazów wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, obiektu sportowego lub miejsca pracy i przebywania na tym terenie	0	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KPP w Dąbrowie Tarnowskiej

Z przedstawionych danych wynika, że w roku 2024 odnotowano wyraźny wzrost liczby zastosowanych środków ochronnych wobec osób doznających przemocy domowej w porównaniu z rokiem 2023. Liczba nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania oraz zakazów zbliżania się do jego otoczenia wzrosła niemal dwukrotnie – z 14 do 27 przypadków, co może świadczyć o skuteczniejszym reagowaniu służb i sądów na sytuacje zagrożenia życia lub zdrowia ofiar. Podobny wzrost dotyczy zakazów zbliżania się do osoby pokrzywdzonej (z 14 do 29) oraz zakazów kontaktowania się (z 14 do 27), co wskazuje na rosnące wykorzystanie instrumentów prawnych mających na celu odizolowanie sprawcy od ofiary i zapewnienie jej bezpieczeństwa. Po raz pierwszy w 2024 roku zastosowano również zakazy wstępu na teren szkół, placówek oświatowych, obiektów sportowych lub miejsc pracy – w trzech przypadkach. Może to świadczyć o coraz lepszym rozumieniu zagrożeń i potrzeb ochrony ofiar również w przestrzeni publicznej, nie tylko w miejscu zamieszkania.

Ogółem obserwowany wzrost liczby wydanych zakazów i nakazów w 2024 roku sugeruje zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych oraz większą świadomość służb i organów ścigania w zakresie ochrony osób doznających przemocy domowej.

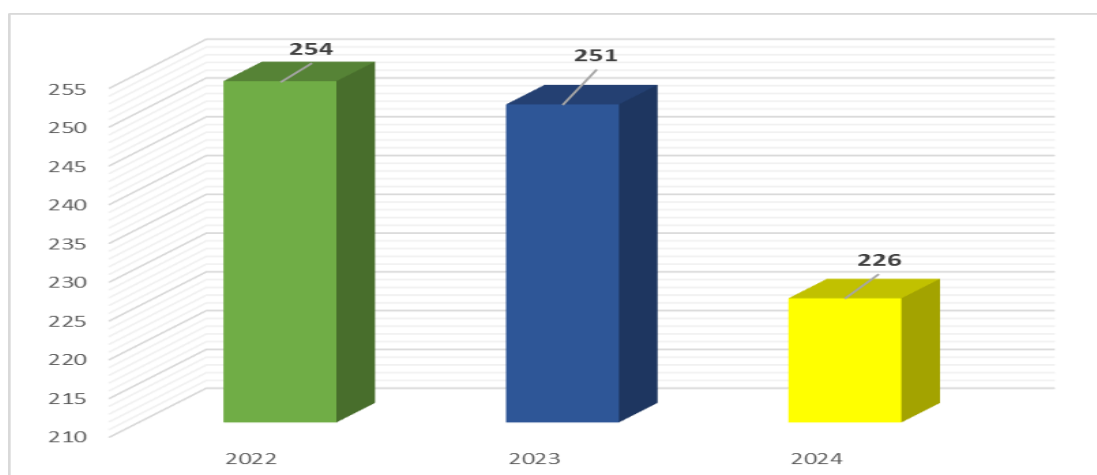
3.2. Działania podjęte przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej

Przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej funkcjonuje Punkt Interwencji Kryzysowej w Dąbrowie Tarnowskiej (PIK).

Punkt Interwencji Kryzysowej powołany został do życia Uchwałą Nr 593/2005 Zarządu Powiatu Dąbrowskiego w Dąbrowie Tarnowskiej z dnia 5 października 2005 roku. Celem działalności tegoż Punktu jest niesienie pomocy osobom doznającym przemocy, poszkodowanym w wyniku zdarzeń losowych, znajdujących się w sytuacjach kryzysu.

W okresie **od 2022 do 2024** roku specjaliści zatrudnieni w PIK-u tj. dwóch psychologów, prawnik, specjalista pracy socjalnej udzielili łącznie: **731 porad** klientom wymagającym specjalistycznego wsparcia. Poradnictwo prawne realizowane jest przez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego. Poradnictwo psychologiczne realizuje się przez procesy diagnozowania, profilaktyki i wsparcia.

Wykres 3. Porady udzielone przez Punkt Interwencji Kryzysowej w latach 2022-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Dąbrowie Tarnowskiej

Porady w PIK-u udzielane są zarówno osobiście jak i telefonicznie. Specjaliści przyjmują w siedzibie Punktu, a w wyjątkowych sytuacjach spotkania odbywają się w miejscu zamieszkania klienta. Odpowiednio przystosowany pokój z osobnym wejściem, w którym znajduje się Punkt, zapewnia klientom jak i zatrudnionym specjalistom łatwą dostępność oraz prywatność.

Punkt Interwencji Kryzysowej nie realizuje całości zadań interwencji kryzysowej określonych w art. 47 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej, cyt.: „W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb - poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych - schronienia do 3 miesięcy.” Punkt nie realizuje schronienia do 3 miesięcy.

W celu pełnej realizacji ustawowych zadań Rada Powiatu Dąbrowskiego Uchwałą Nr XXIX/370/2014 z dnia 17 lipca 2014 r. powierzyła Gminie Miasta Tarnowa realizację zadania polegającego na utrzymaniu w gotowości i prowadzeniu ośrodka interwencji kryzysowej dla mieszkańców Powiatu Dąbrowskiego w części dotyczącej: zapewnienia natychmiastowej specjalistycznej pomocy osobom w kryzysie spowodowanym nagłymi zdarzeniami traumatycznymi oraz zapewnienia w miarę wolnych miejsc całodobowego schronienia związanego z przeżywanym kryzysem - do 3 miesięcy.

Tabela 11. Liczba mieszkańców Powiatu Dąbrowskiego, które skorzystały z pomocy Tarnowskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w latach 2022-2024

		Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Natychmiastowa specjalistyczna pomoc w kryzysie spowodowanym nagłymi zdarzeniami traumatycznymi	Kontakt telefoniczny	7	9	10
	Kontakt bezpośredni	0	7	5
Całodobowe schronienie związane z przeżywanym kryzysem – do 3 miesięcy		0	0	3 osoby (1 dorosła + 2 dzieci)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych TOIK w Tarnowie

Dane przedstawione w tabeli ukazują zmieniającą się liczbę mieszkańców Powiatu Dąbrowskiego, którzy w latach 2022–2024 korzystali z pomocy Tarnowskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej. Widoczna jest stopniowa tendencja wzrostowa w liczbie osób zgłaszających się po natychmiastową, specjalistyczną pomoc w sytuacjach kryzysowych spowodowanych nagłymi zdarzeniami traumatycznymi. W 2022 roku odnotowano 7 kontaktów telefonicznych, w 2023 roku było ich 9, a w 2024 roku już 10, co może świadczyć o rosnącej świadomości społecznej dotyczącej dostępnych form wsparcia lub o zwiększonej liczbie sytuacji kryzysowych wymagających interwencji.

W zakresie kontaktów bezpośrednich widać również wzrost zainteresowania pomocą. W 2022 roku nie odnotowano żadnych wizyt osobistych, natomiast w 2023 roku z tej formy wsparcia skorzystało 7 osób, a w 2024 roku – 5 osób. Choć liczba kontaktów bezpośrednich nieco spadła w ostatnim roku, nadal pozostaje wyższa niż w 2022 roku, co wskazuje na utrzymujące się zapotrzebowanie na tego rodzaju pomoc.

W 2024 roku po raz pierwszy udzielono także schronienia osobom znajdującym się w sytuacji kryzysowej. Z tej formy wsparcia skorzystały trzy osoby – jedna dorosła oraz dwoje dzieci. Może to świadczyć o pogłębiających się problemach w środowiskach rodzinnych, wymagających nie tylko wsparcia psychologicznego, ale również zapewnienia bezpieczeństwa i miejsca pobytu.

Analiza danych wskazuje na stopniowy wzrost liczby mieszkańców powiatu korzystających z różnych form pomocy interwencyjnej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej na bieżąco prowadzi kampanie informacyjne nt. przeciwdziałania przemocy domowej, są to kampanie lokalne, artykuły w prasie, eseje na stronie internetowej, plakaty, ulotki i informatory. Jednostka podejmuje szereg inicjatyw mających na celu promowanie właściwych metod wychowawczych wolnych od przemocy, m.in. poprzez spektakle profilaktyczne, pogadanki na spotkaniach wywiadowczych w szkołach,.

Na stronie internetowej www.pcprdt.pl znajduje się oddzielna zakładka poświęcona przeciwdziałaniu przemocy (zawierająca podstrony: Czym jest przemoc, Mity o przemocy, Jesteśmy aby Ci pomóc, program korekcyjno-edukacyjny, Interwencja kryzysowa). W ramach doradztwa metodycznego pracownicy Centrum na bieżąco informują kierowników i pracowników zainteresowanych jednostek pomocy społecznej z terenu powiatu o wdrażanych programach i procedurach ich realizacji. Wraz z informacjami do jednostek przekazywane są w celu służbowego wykorzystania, w tym do rozpowszechnienia ich wśród społeczności lokalnej, odpowiednie wnioski wraz z instrukcjami ich wypełniania

Program korekcyjno-edukacyjny

Na terenie Powiatu Dąbrowskiego realizatorem Programu Korekcyjno-Edukacyjnego dla Osób Stosujących Przemoc Domową jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej. Podstawą prawną do pracowania i realizacji programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową stanowi art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Program ma charakter edukacyjno-korekcyjny. W części edukacyjnej skoncentrowany jest na przekazaniu szeroko pojętej wiedzy na temat zjawiska przemocy, część korekcyjna ukierunkowana jest na zdobycie umiejętności niestosowania przemocy, trening umiejętności społecznych i asertywności oraz naukę konstruktywnego rozwiązywania sporów i korzystania ze wsparcia społecznego.

Do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym łącznie w latach 2022-2024 zostało zgłoszonych, przez zespoły interdyscyplinarne, ośrodki pomocy społecznej, kuratorów sądowych, na własny wniosek : **92 osoby**, natomiast faktycznie ukończyło program **71 osób**, z którymi zostały spisane kontrakty uczestnictwa w programie.

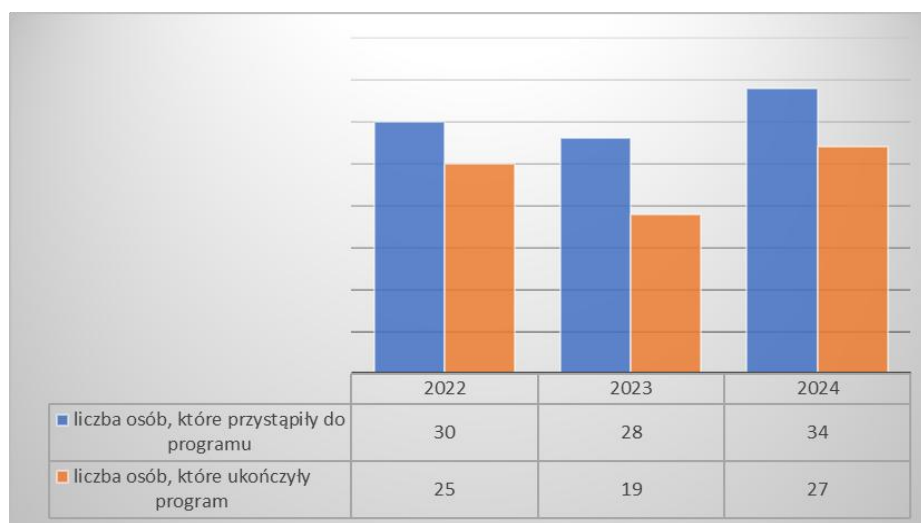
Tabela 12. Liczba osób uczestniczących w programie korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową w latach 2022-2024

	Rok		
	2022	2023	2024
Liczba osób, które uczestniczyły w programie	30	28	34
Liczba osób, które ukończyły program	25	19	27

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Dąbrowie Tarnowskiej

Czas uczestnictwa w programie obejmuje nie mniej niż 60 godzin. Formalne uznanie ukończenia szkolenia przez uczestnika następuje, gdy jego udział w zajęciach stanowi min. 75% ogólnej liczby godzin minimum programowego, natomiast zaświadczenie o uczestnictwie w programie wydane zostaje uczestnikom, którzy odbyli min. 50% zajęć.

Wykres 4. Liczba osób z podziałem na frekwencje uczestnictwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Dąbrowie Tarnowskiej

W latach 2022–2024 w Powiecie Dąbrowskim obserwuje się umiarkowany, lecz stały poziom uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową. Liczba uczestników wahała się od 28 do 34 osób rocznie, przy czym w 2024 roku odnotowano największą frekwencję. W tym samym roku program ukończyło 27 osób, co stanowi wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim. Dane wskazują na utrzymującą się potrzebę realizacji tego typu działań oraz na ich relatywnie wysoką

skuteczność, ponieważ większość uczestników kończy program, co może przyczyniać się do ograniczania zjawiska przemocy domowej na terenie powiatu.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej na bieżąco prowadziło monitoring uczestnictwa w programie, jak również prowadzi ewaluację i monitoring zachowań po jego zakończeniu.

**Tabela 13. Uczestnicy programu korekcyjno-edukacyjnego w latach 2022-2024
z podziałem na wiek**

	poniżej 31 lat	31-50 lat	powyżej 50 lat
2022	4	10	16
2023	-	13	15
2024	3	25	6
SUMA:	7	48	37

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Dąbrowie Tarnowskiej

Analiza wieku sprawców przemocy domowej w latach 2022–2024 pokazuje, że największą grupę stanowili osoby w wieku 31–50 lat (48 przypadków), a następnie powyżej 50 roku życia (37 przypadków). Najmniej było sprawców poniżej 31 lat (7 przypadków). W 2022 roku dominowali sprawcy starsi, jednak w kolejnych latach wzrosła liczba osób w wieku średnim, szczególnie w 2024 roku. Dane wskazują, że przemoc domowa najczęściej występuje wśród osób w wieku aktywności zawodowej, a spadek liczby starszych sprawców może odzwierciedlać zmiany społeczne i obyczajowe.

**Tabela 14. Status zawodowy uczestników programu korekcyjno-edukacyjnego
w latach 2022-2024**

	Pracuje	Bezrobotny/a	Na emeryturze/ rencie
2022	20	5	5
2023	14	4	10
2024	27	2	5
SUMA:	61	11	20

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Dąbrowie Tarnowskiej

Analiza sytuacji zawodowej uczestników programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową w latach 2022–2024 pokazuje, że największą grupę stanowili pracujący – łącznie 61 osób. Wskazuje to, że przemoc domowa nie jest zjawiskiem ograniczonym do osób bezrobotnych, lecz często występuje wśród osób aktywnych zawodowo. Mniejszy udział stanowili emeryci i renciści (20 przypadków), przy czym ich liczba była najwyższa w 2023 roku, co może świadczyć o nasileniu przemocy w starszych gospodarstwach domowych. Najmniej liczną grupę stanowili bezrobotni – 11 osób, a ich liczba systematycznie spadała w kolejnych latach. Dane te sugerują, że sytuacja zawodowa nie jest jednoznacznym czynnikiem determinującym przemoc, choć aktywność zawodowa może współwystępować z napięciami i stresem sprzyjającym zachowaniom agresywnym.

Tabela 15. Stan cywilny uczestników programu korekcyjno-edukacyjnego w latach 2022-2024

	Mężatka/żonaty	Panna/kawaler	Po rozwodzie	Wdowa/wdowiec
2022	19	5	4	2
2023	19	8	-	1
2024	21	9	4	-
SUMA:	59	22	8	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Dąbrowie Tarnowskiej

Analiza stanu cywilnego uczestników programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową w latach 2022–2024 pokazuje, że najwięcej przypadków dotyczy osób pozostających w związkach małżeńskich (59), co potwierdza, iż przemoc najczęściej występuje w relacjach formalnych. Drugą grupę stanowią osoby stanu wolnego (22), których liczba stopniowo rośnie, co może świadczyć o nasilaniu się przemocy w związkach nieformalnych. Osób po rozwodzie było 8, a wdów i wdowców jedynie 3.

Należy jednak uwzględnić, że zjawisko przemocy domowej nie ogranicza się wyłącznie do relacji małżeńskich czy partnerskich. Przemoc może być również kierowana wobec rodziców, dzieci oraz innych osób wspólnie zamieszkujących, co wskazuje na szerszy kontekst i złożony charakter tego problemu.

Tabela 16. Osoby, wobec których uczestnicy programu korekcyjno-edukacyjnego stosowali przemoc w latach 2022-2024

	Rodzic/ rodzice	Dziecko/dzieci	Pełnoletnie dziecko/dzieci	Współmałżonka/ partnera/ki	Inni wspólnie zamieszkujących
2022	5	2	3	20	5
2023	5	3	6	20	8
2024	9	7	2	17	4
SUMA:	19	12	11	57	17

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Dąbrowie Tarnowskiej

W latach 2022–2024 przemoc domowa wśród uczestników programu korekcyjno-edukacyjnego najczęściej była kierowana wobec współmałżonków lub partnerów – łącznie 57 przypadków, co wskazuje, że głównym obszarem występowania przemocy pozostają relacje partnerskie. Drugą najliczniejszą grupą ofiar byli rodzice (19 przypadków), przy czym zauważalny jest wzrost tego zjawiska w 2024 roku. Wobec dzieci niepełnoletnich odnotowano 12 przypadków, a wobec dorosłych – 11, co sugeruje, że przemoc dotyczy także relacji międzypokoleniowych. Przemoc wobec innych wspólnie zamieszkujących osób wystąpiła 17 razy. Ogólnie dane wskazują, że przemoc najczęściej występuje w najbliższych związkach emocjonalnych, a jej zasięg obejmuje również pozostałych członków rodziny i domowników.

Tabela 17. Poczucie odpowiedzialności uczestników programu korekcyjno-edukacyjnego za występowanie w jego rodzinie przemocy domowej

	0-25%	26-50%	51-75%	76-100%
2022	16	10	2	2
2023	11	11	3	3
2024	21	7	5	1
SUMA:	48	28	10	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Dąbrowie Tarnowskiej

Uczestnikom programu zadano pytanie: „*W jakim stopniu czujesz się odpowiedzialny(a) za to, że Twoja rodzina jest rodziną doświadczającą przemocy?*”. Analiza wyników ankiety pokazuje, że większość sprawców ocenia swoją odpowiedzialność bardzo nisko. W latach 2022–2024 najwięcej osób wskazało poziom 0–25% – łącznie 48

respondentów, co sugeruje dominujące postawy zaprzeczania lub minimalizowania własnej winy. W grupie umiarkowanego poczucia odpowiedzialności (26–50%) znalazło się 28 osób, natomiast wyższy poziom świadomości (51–75%) zadeklarowało 10 osób. Najmniej, bo jedynie 6 sprawców, w pełni przyznało się do odpowiedzialności (76–100%). Dane te pokazują, że większość sprawców ma trudność z uznaniem swojej roli w występowaniu przemocy domowej, co podkreśla potrzebę dalszej pracy nad rozwijaniem świadomości i odpowiedzialności w ramach programów korekcyjno-edukacyjnych.

Tabela 18. Postrzeganie przez uczestników programu korekcyjno-edukacyjnego przyczyn przemocy domowej

	Alkohol, narkotyki	współmałżonek, dzieci	Teść, teściowa	Moje nieumiejętne radzenie sobie ze złością
2022	20	9	2	9
2023	14	9	3	15
2024	12	7	2	17
SUMA:	46	25	7	41

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Dąbrowie Tarnowskiej

Uczestnikom programu zadano pytanie: „*Kto / co jest odpowiedzialny(e) za przemoc domową?*”. Analiza wyników ankiety wskazuje, że osoby stosujące przemoc najczęściej obwiniali czynniki zewnętrzne, zwłaszcza używki – alkohol lub narkotyki, które wskazano łącznie 46 razy. Drugim najczęściej wymienianym czynnikiem było własne nieumiejętne radzenie sobie ze złością (41 wskazań), przy czym w ostatnich latach widoczny jest wzrost tej odpowiedzi, co może świadczyć o rosnącej świadomości osobistego wpływu na sytuację przemocy. Współmałżonek lub dzieci byli wskazywani 25 razy, natomiast teść lub teściowa jedynie 7, co pokazuje, że część sprawców nadal przerzuca winę na innych członków rodziny. Ogólnie wyniki sugerują, że choć wciąż dominuje tendencja do usprawiedliwiania przemocy czynnikami zewnętrznymi, coraz więcej osób zaczyna dostrzegać własną odpowiedzialność, co stanowi pozytywny kierunek w procesie korekcyjno-edukacyjnym.

Tabela 19. Liczba osób stosujących przemoc domową, które po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy domowej w latach 2022-2024

	Liczba osób stosujących przemoc domową, które po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy domowej
2022	4
2023	4
2024	2
SUMA:	10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Dąbrowie Tarnowskiej

Dane dotyczące skuteczności programów korekcyjno-edukacyjnych wskazują, że w analizowanym okresie łącznie dziesięć osób, które ukończyły program, ponownie wróciło do zachowań przemocowych. W latach 2022 i 2023 odnotowano taki sam poziom powrotu do przemocy – po cztery osoby w każdym roku. W 2024 roku liczba ta uległa zmniejszeniu i wyniosła dwie osoby, co może sugerować poprawę skuteczności oddziaływań edukacyjnych, większą motywację uczestników do zmiany zachowania lub lepsze wsparcie środowiskowe po zakończeniu programu.

Tabela 20. Uczestnicy programu korekcyjno-edukacyjnego w latach 2022-2024 z podziałem na gminy

GMINA	2022	2023	2024	SUMA
Dąbrowa Tarnowska	8	8	7	23
Radgoszcz	3	5	7	15
Olesno	3	2	3	8
Mędrzechów	1	3	3	7
Bolesław	2	2	1	5
Szczucin	9	6	5	20
Gręboszów	-	-	-	0
Uczestnicy spoza Powiatu Dąbrowskiego	4	2	8	14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Dąbrowie Tarnowskiej

W latach 2022–2024 w programie korekcyjno-edukacyjnym uczestniczyło łącznie 91 osób. Najwięcej uczestników pochodziło z gmin powiatu dąbrowskiego, w tym z Dąbrowy Tarnowskiej (23 osoby) i Szczucina (20 osób), co łącznie stanowi niemal połowę wszystkich uczestników. W pozostałych gminach powiatu – Radgoszcz (15 osób), Olesno (8),

Mędrzechów (7), Bolesław (5) i Gręboszów (0) – udział był zróżnicowany, lecz znacznie mniejszy. Z gmin spoza Powiatu Dąbrowskiego odnotowano łącznie 14 uczestników, - wynika to z faktu, że program nie posiada rejonizacji, dzięki czemu mogą w nim uczestniczyć osoby z różnych gmin, niezależnie od miejsca zamieszkania

4. MAPA ZASOBÓW ŚRODOWISKA LOKALNEGO w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej

P O W I A T D Ą B R O W S K I

Komenda Powiatowa Policji w Dąbrowie Tarnowskiej Dąbrowa Tarnowska ul. Berka Joselewicza 4 33-200 Dąbrowa Tarnowska	Policja jest organem państwowym powołanym dla ochrony życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra. Do zadań policji z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej należą w szczególności: - podejmowanie bieżących interwencji w przypadku zagrożenia życia i zdrowia, - udzielanie pomocy ofiarom przemocy poprzez udzielanie informacji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar, - zapewnienie doraźnej opieki ofiarom przestępstw, - zatrzymanie osoby stosującej przemoc, w przypadku gdy stanowi zagrożenie dla innych osób, - uruchomienie procedury „Niebieska Karta” (jest to procedura interwencji wobec przemocy domowej, która składa się z odpowiedniej dokumentacji i sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia występowania przemocy), - współpraca z innymi jednostkami i organizacjami na rzecz pomocy rodzinom uwięzłym w przemoc domową
Prokuratura Rejonowa w Dąbrowie Tarnowskiej Ul. Wyszyńskiego 2 33-200 Dąbrowa Tarnowska	Osoby poszkodowane na skutek przemocy domowej, a także świadkowie, mogą złożyć w prokuraturze bądź na policji zawiadomienie o przestępstwie ściganym w trybie publiczno-skargowym lub wniosek o ściganie przestępstwa (dotyczy to przestępstw ściganych na wniosek osoby poszkodowanej). W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że popełniono przestępstwo prokuratura wspólnie z policją ma obowiązek: – wszcząć postępowanie przygotowawcze mające na celu

	sprawdzenie czy faktycznie popełniono przestępstwo, – wyjaśnienia okoliczności czynu, – zebrania i zabezpieczenia dowodów, – ujęcia osoby stosującej przemoc W uzasadnionym przypadku prokurator może zastosować środek zapobiegawczy wobec osoby stosującej przemoc w postaci dozoru policyjnego, opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym lub wystąpić z wnioskiem do sądu rejonowego o zastosowanie wobec niego tymczasowego aresztowania.
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej Ul. Szpitalna 1 33-200 Dąbrowa Tarnowska	Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat – powiatowe centrum pomocy rodzinie należy w szczególności: 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy domowej; 2) opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową. Do zadań powiatu należy w szczególności: 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej; 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową; 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia; 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej;
Punkt Interwencji Kryzysowej w Dąbrowie Tarnowskiej Ul. Szpitalna 1 33-200 Dąbrowa Tarnowska	Punkt Interwencji Kryzysowej udziela pomocy psychologicznej, środowiskowej, prawnej oraz z zakresu pracy socjalnej – osobom i rodzinom doznającym przemocy lub znajdującym się w innej sytuacji kryzysowej. Celem działalności PIK-u jest zapobieżenie powstawaniu lub pogłębianiu się dysfunkcji osób lub rodzin będących w kryzysie, a ostatecznie przywrócenie osobie/rodzinie możliwości samodzielnego zmagania się i przezwyciężenia sytuacji trudnej. Głównym, lecz nie jedynym zadaniem Punktu jest nawiązanie kontaktu pomocowego z osobą, rodziną dotkniętą kryzysem

	i opracowanie strategii wyjścia z tej niekomfortowej sytuacji.
Ośrodek Interwencji Kryzysowej	W celu realizacji ustawowych zadań z zakresu pomocy społecznej Rada Powiatu Dąbrowskiego Uchwałą Nr XXIX/370/2014 z dnia 17 lipca 2014 r. powierzyła Gminie Miasta Tarnowa realizację zadanie polegającego na utrzymaniu w gotowości i prowadzeniu ośrodka interwencji kryzysowej dla mieszkańców Powiatu Dąbrowskiego w części dotyczącej: 1) zapewnienia natychmiastowej specjalistycznej pomocy osobom w kryzysie spowodowanym nagłymi zdarzeniami traumatycznymi, 2) zapewnienia w miarę wolnych miejsc całodobowego schronienia związanego z przeżywanym kryzysem - do 3 miesięcy. Powyższe zadanie realizowane jest na mocy Porozumienia z dnia 18 sierpnia 2014r. zwanego pomiędzy Powiatem Dąbrowskim a Gminą Miasta Tarnowa (Dz. Urz. Województwa Małopolskiego z dnia 22.08.2014r., poz. 4613). Porozumienie zawarte jest na czas nieokreślony, przy czym wysokość dotacji określają coroczne aneksy.
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Dąbrowie Tarnowskiej Ul. Szpitalna 1 33-200 Dąbrowa Tarnowska	Poradnia wspomaga działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez: 1) prowadzenie terapii dzieci i młodzieży, w zależności od rozpoznanych potrzeb, w tym dzieci i młodzieży z zaburzeniami rozwojowymi, z zachowaniami dysfunkcyjnymi, niepełnosprawnymi, niedostosowanych społecznie lub zagrożonych niedostosowaniem społecznym, oraz ich rodzin; 2) wspomaganie dzieci i młodzieży z trudnościami adaptacyjnymi, 3) podejmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży, w tym udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży z grup ryzyka oraz ich rodzicom.
Miejsko-Gminne i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej MOPSiWR w Dąbrowie Tarnowskiej ul. Kościuszki 15A 33-200 Dąbrowa Tarnowska	Pomoc społeczna jest instytucją powołaną do świadczenia wsparcia osobom i rodzinom, które znalazły się w sytuacji kryzysowej i nie są w stanie samodzielnie sobie z nią poradzić. Rolą pomocy społecznej jest: - diagnoza środowiskowa, - interwencja kryzysowa, - wspieranie osób i rodzin, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej,

MGOPS w Szczucinie Ul. Piłsudskiego 7, 33-230 Szczucin GOPS w Bolesławiu Bolesław 68 33-220 Bolesław GOPS w Gręboszowie Gręboszów 137, 33-260 Gręboszów GOPS w Mędrzechowie Mędrzechów 434 33-221 Mędrzechów GOPS w Oleśnie Ul. Jagiełły 1 33-210 Olesno GOPS w Radgoszczy Ul. Wincentego Witosa 12 33-207 Radgoszcz	- wsparcie w wysiłkach zmierzających do rozwiązania problemów, - zaspokojenie podstawowych potrzeb klientów, - zapewnienie bezpieczeństwa np. poprzez zapewnienie miejsca w mieszkaniu chronionym, - uruchomienie procedury „Niebieska Karta” dla pomocy społecznej, - podejmowanie działań skierowanych na usamodzielnienie i społeczną reintegrację klientów, - podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej, - współpraca z innymi jednostkami i organizacjami na rzecz pomocy rodzinom uwięzłym w przemoc domową.
Zespoły Interdyscyplinarne oraz grupy diagnostyczno- pomocowe (wszystkie gminy w Powiecie Dąbrowskim)	Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności przez: 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym; 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom; 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową; 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej; 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym; 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań; 7) monitorowanie procedury "Niebieskie Karty"; 8) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób

	stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową; 10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń.
Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (wszystkie gminy w Powiecie Dąbrowskim)	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pełni fundamentalną rolę w pomocy rodzinom z problemem alkoholowym, jak również realizuje zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej, które wchodzą na stałe do zestawu działań podejmowanych przez środowiska lokalne w ramach realizacji gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmuje wszelkie możliwe działania zmierzające do stosowania różnych form pomocy profilaktyczno - leczniczych nad osobami uzależnionymi od alkoholu.
Zespół Opieki Zdrowotnej w Dąbrowie Tarnowskiej 33-200 Dąbrowa Tarnowska ul. Szpitalna 1 Placówki opieki zdrowotnej z terenu poszczególnych gmin Powiatu Dąbrowskiego	Placówki opieki zdrowotnej stanowią bardzo ważny element systemu przeciwdziałania przemocy domowej. Wśród zadań, które spoczywają na służbie zdrowia możemy wyróżnić: -rozpoznawanie sygnałów świadczących o występowaniu przemocy, - ochrona zdrowia pacjenta, -powiadomienie innych służb np. ośrodka pomocy społecznej w razie konieczności bądź na prośbę poszkodowanego, -wystawienie na prośbę pacjenta zaświadczenia lekarskiego o stwierdzonych obrażeniach, - informowanie ofiar o możliwości szukania pomocy, -informowanie o miejscach, warunkach wystawiania obdukcji, - w sprawach dotyczących dzieci, powiadamianie sądu rodzinnego z prośbą o wgląd w sytuacje rodziny, - udział pracownika służby zdrowia w zespołach pomagających osobom doznającym przemocy.
Zespoły Szkół Ponadgimnazjalnych z terenu Powiatu Dąbrowskiego Placówki oświatowe z terenu poszczególnych gmin Powiatu Dąbrowskiego	Przedstawiciele Oświaty to osoby, które mają stały kontakt z dziećmi, w związku z czym mogą podejmować działania skierowane na wczesne wykrywanie przypadków krzywdzenia dzieci. Służą temu następujące działania: - rozpoznawanie symptomów krzywdzenia dziecka, - wczesna diagnoza sytuacji (np. poprzez rozmowę z dzieckiem), - utrzymywanie stałego kontaktu z rodzicami lub opiekunami dziecka, - skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki, - wspieranie dziecka i jego rodziny,

	- monitorowanie prawidłowości i skuteczności podjętych działań, - powiadomienie sądu rodzinnego o sytuacji dziecka, - współpraca z innymi jednostkami i organizacjami na rzecz pomocy rodzinom uwikłanym w przemoc domową.
--	--

5. ANALIZA SWOT

Opracowana diagnoza problemu przemocy domowej umożliwiła sporządzenie analizy SWOT⁵, która określiła atuty i mankamenty analizowanego problemu, bariery i utrudnienia w przeciwdziałaniu przemocy. Analiza SWOT wyznaczyła także szanse, które odpowiednio wykorzystane staną się impulsem do rozwoju i osłabią czynniki zewnętrzne negatywne oraz zagrożenia, czyli wszystko to co stwarza bariery i przeszkody w przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Analiza SWOT zjawiska przemocy domowej na terenie Powiatu Dąbrowskiego.

<i>SŁABE STRONY</i>	<i>MOCNE STRONY</i>
1. Niska aktywność jednostek służb zdrowia oraz oświatowych w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. 2. Niska świadomość społeczna w zakresie zjawiska przemocy domowej (mity i stereotypy). 3. Niskie kompetencje opiekuńczo-wychowawcze rodzin. 4. Problemy związane z uzależnieniem alkoholowym w rodzinach. 5. Pogląd o braku egzekwowania konsekwencji	1. Obowiązujące akty prawne w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej (ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej) oraz znowelizowane zapisy niektórych ustaw. 2. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy. 3. Realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową. 4. Punkt Interwencji Kryzysowej w Dąbrowie Tarnowskiej.

⁵ Technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanych informacji o danej sprawie na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- **S** (*Strengths*) – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obiektu,
- **W** (*Weaknesses*) – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obiektu,
- **O** (*Opportunities*) – szanse: wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu szansę korzystnej zmiany,
- **T** (*Threats*) – zagrożenia: wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej. (źródło: www.wikipedia.pl)

wobec osoby stosującej przemoc. - Brak organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką ofiar i świadków przemocy domowej. - Niska aktywność organizacji pozarządowych w środowisku lokalnym w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. - Wysoki stopień bezrobocia.	- Porozumienie z Gminą Miasta Tarnowa w sprawie ośrodka interwencji kryzysowej. - Dobra współpraca międzyjednostkowa (tj. PCPR, OPS-y, KPP) - Zespoły interdyscyplinarne; - Szybkie reagowanie na przejawy przemocy, w tym uprawdopodobnione sygnały o jej występowaniu domowej. - Wsparcie merytoryczne ze strony Regionalnego Ośrodka Polityki społecznej w Krakowie. - Ogólnopolskie kampanie informacyjne nt. zjawiska przemocy domowej.
ZAGROŻENIA	SZANSE
- Niskie nakłady finansowe na walkę ze zjawiskiem przemocy domowej. - Bierna postawa społeczeństwa wobec zjawiska przemocy. - Problem alkoholizmu wśród członków rodzin - Negatywne wzorce zachowań społecznych - Poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc - Wydłużony tryb postępowania karnego o znęcanie się nad rodziną, niskie kary w stosunku do rangi popełnionych czynów, nadużywanie zawieszania kar - Problemy mieszkaniowe uniemożliwiające skuteczne odizolowanie agresora - Wypalenie zawodowe kadry instytucji zaangażowanych w niesienie pomocy.	- Wzrost zaufania do służb i instytucji udzielających wsparcia osobom poszkodowanym; - Wzrost świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej. - Edukacja społeczna na temat możliwości instytucjonalnego wsparcia osób doświadczających przemocy; - Współpraca służb i instytucji realizujących wsparcie dla ofiar, świadków i sprawców przemocy.

6. Cele, obszary, kierunki działań programu

CEL GŁÓWNY PROGRAMU:

**ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ ORAZ ZMNIEJSZENIE SKALI TEGO ZJAWISKA
W POWIECIE DĄBROWSKIM**

OBSZAR I: PROFILAKTYKA I EDUKACJA				
Kierunek działania	Zadania Programu	Podmiot odpowiedzialny / partnerzy	Planowany termin realizacji	Wskaźniki
Zwiększenie świadomości społecznej mieszkańców Powiatu Dąbrowskiego w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych/konferencji/warsztatów/spotkań/ szkoleń/ udział w wydarzeniach lokalnych dot. tematyki przeciwdziałania przemocy domowej	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej Partnerzy: Szkoły ponadpodstawowe z terenu powiatu dąbrowskiego Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Dąbrowie Tarnowskiej Komenda Powiatowa Policji w Dąbrowie Tarnowskiej	2026-2030 Zadanie o charakterze ciągłym	Liczba zorganizowanych/ współorganizowanych wydarzeń/ kampanii/ itp. – nie mniej niż 2
				Liczba osób uczestniczących -nie mniej niż 100 osób

	Prowadzenie spotkań indywidualnych/ grupowych/ warsztatów w środowiskach zagrożonych przemocą domową (m.in. środowisko osób z niepełnosprawnością, seniorzy, dzieci i młodzież w pieczy zastępczej)	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej	2026-2030 Zadanie o charakterze ciągłym	Liczba zorganizowanych/ współorganizowanych spotkań - nie mniej niż 2 w roku Liczba uczestników – nie mniej niż 50 osób rocznie
	Opracowanie materiałów edukacyjno-profilaktycznych z bazą adresową jednostek świadczących pomoc w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej	2026-2030 Zadanie o charakterze ciągłym	Liczba rozdyskrebowanych materiałów – nie mniej niż 300 szt. rocznie

**OBSZAR II :
INTERWENCJA I WSPARCIE**

Kierunek działań	Zadania Programu	Podmiot odpowiedzialny / partnerzy	Planowany termin realizacji	Wskaźniki
Zapewnienie ochrony i wsparcia osobom doświadczającym przemocy domowej	Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego dla osób uwięzionych w przemoc domową (m.in. osoby doznające przemocy domowej, świadkowie przemocy domowej)	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej	2026-2030 Zadanie o charakterze ciągłym	Liczba udzielonych porad – nie mniej niż 20 w roku
	Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej oraz będących w innej sytuacji kryzysowej	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w	2026-2030 Zadanie o charakterze ciągłym	Liczba osób korzystających ze schronienia Zapewnieni

		Dąbrowie Tarnowskiej		e miejsc schronienia /m.in. podpisanie stosownych porozumień w zakresie zapewnienia schronienia/
	Grupy wsparcia dla osób doznających przemocy domowej	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej	2026-2030 Zadanie o charakterze ciągłym	Liczba spotkań – co najmniej 4 w roku

**OBSZAR III:
DZIAŁANIA KOREKCYJNO - EDUKACYJNE I TERAPEUTYCZNE**

Kierunek działania	Zadania Programu	Podmiot odpowiedzialny / partnerzy	Planowany termin realizacji	Wskaźniki
Zmiana postaw i zachowań osób stosujących przemoc domową	Realizacja programu korekcyjno- edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej	2026-2030 Zadanie o charakterze ciągłym	Liczba edycji programu – nie mniej niż 1 w roku Liczba osób uczestniczą- cych w programie Liczba osób , które ukończyły program
	Realizacja programu psychologiczno- terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej	2026-2030 Zadanie o charakterze ciągłym	Liczba edycji programu – nie mniej niż 1 w roku

				Liczba osób uczestniczących w programie
	Przekazywanie informatorów zawierających aktualne bazy teleadresowe instytucji, podmiotów oraz organizacji, które realizują działania adresowane do osób stosujących przemoc domową.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej	2026-2030 Zadanie o charakterze ciągłym	Liczba przekazanych informatorów – 2 razy w roku

**OBSZAR IV:
WZMACNIANIE KOMPETENCJI PRZEDSTAWICIELI JEDNOSTEK, ORGANIZACJI I INNYCH PODMIOTÓW REALIZUJĄCYCH DZIAŁANIA Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ**

Kierunek działania	Zadania Programu	Podmiot odpowiedzialny / partnerzy	Planowany termin realizacji	Wskaźniki
Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	Organizowanie szkoleń, spotkań, sieci wsparcia dla pracowników instytucji realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej	Zadanie o charakterze ciągłym	Liczba szkoleń, spotkań – nie mniej niż 2 rocznie Liczba osób poddanych różnym formom wsparcia – nie mniej niż 30 osób rocznie

Użyte skróty:

PCPR- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej

PIK – Punkt Interwencji Kryzysowej w Dąbrowie Tarnowskiej

OPS-y – Miejskie/ Miejsko-Gminne / Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Dąbrowskiego

KPP - Komenda Powiatowa Policji w Dąbrowie Tarnowskiej

PPP- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Dąbrowie Tarnowskiej

7. Źródła finansowania realizacji Programu

Zakłada się, że niniejszy program będzie finansowany z wykorzystaniem wielu źródeł, w szczególności: ze środków własnych Powiatu Dąbrowskiego, Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego, oraz środków pozabudżetowych pozyskiwanych z różnych programów krajowych i unijnych.

8. Zakładane rezultaty Programu

Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026-2030 ukierunkowana jest na osiągnięcie trwałych, wymiernych oraz jakościowych zmian w obszarze funkcjonowania rodzin, społeczności lokalnej i instytucji pomocowych. Zakładane rezultaty obejmują zarówno efekty bezpośrednie, jak i długofalowe, sprzyjające redukcji zjawiska przemocy domowej oraz wzmacnianiu systemu wsparcia.

Rezultaty bezpośrednie (krótkoterminowe):

1. Zdobycie wiedzy społeczności lokalnej z zakresu zjawiska przemocy domowej, jej mechanizmów, skutków oraz sposobów rozwiązywania konfliktów i przeciwdziałania przemocy.
2. Uzyskanie przez mieszkańców świadomości dotyczącej właściwych postaw prorodzinnych i prospołecznych oraz promowanie konstruktywnych wzorców zachowań.
3. Wzrost świadomości społecznej w zakresie dostępnych form pomocy, możliwości uzyskania wsparcia oraz procedur ochronnych oferowanych przez instytucje pomocowe.
4. Podniesienie poczucia bezpieczeństwa osób zagrożonych przemocą domową poprzez rozwój systemu wsparcia i usprawnienie działań interwencyjnych.
5. Zwiększenie kompetencji zawodowych przedstawicieli instytucji realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
6. Wprowadzenie pozytywnych zmian w funkcjonowaniu rodzin dotkniętych problemem przemocy, w tym poprawa jakości relacji i komunikacji, a także redukcja zachowań agresywnych.

Rezultaty pośrednie (średnioterminowe):

1. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy domowej, w tym ograniczenie akceptacji lub usprawiedliwiania zachowań przemocowych.
2. Zapewnienie skutecznej, kompleksowej i zindywidualizowanej pomocy osobom doznającym przemocy domowej, opartej na interdyscyplinarnej współpracy instytucji.
3. Ograniczenie liczby interwencji podejmowanych przez służby w związku z występowaniem przemocy domowej.
4. Spadek liczby rodzin, w których konieczne jest wielokrotne podejmowanie interwencji, dzięki zwiększeniu skuteczności podejmowanych działań pomocowych.

Rezultaty długofalowe (systemowe):

Trwałe zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej na terenie gminy/powiatu/regionu poprzez wzrost skuteczności profilaktyki, wsparcia i terapii.

1. Utrwalenie sprawnie funkcjonującego, zintegrowanego lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy, opartego na współpracy międzyinstytucjonalnej.
2. Kształtowanie kultury społecznej sprzyjającej rozwiązywaniu konfliktów w sposób konstruktywny, bez agresji i przemocy.
3. Podniesienie ogólnego poziomu dobrostanu rodzin i poprawa jakości życia mieszkańców dzięki ograniczeniu występowania przemocy oraz rozwijaniu umiejętności społecznych.

9. Ewaluacja i monitoring realizacji Programu

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej obejmuje okres od 2026 do 2030 roku i przyjmuje się, że będzie on aktualizowany na bieżąco w miarę potrzeb.

Monitoring i ewaluacja zapisów programu podlegać będą systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji i kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się np. poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie zjawiska. Monitoring dokonywany będzie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej. Monitoring i ewaluacja programu dokonywane będą w formie sprawozdania ujętego w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie przedkładanego Radzie Powiatu Dąbrowskiego w Dąbrowie Tarnowskiej.

Spis tabel:

Tabela 1. Liczba Niebieskich Kart przekazanych do Zespołów Interdyscyplinarnych w latach 2022-2024.....	18
Tabela 2. Liczba Niebieskich Kart przekazanych do Zespołów Interdyscyplinarnych w poszczególnych gminach Powiatu Dąbrowskiego w latach 2022-2024	20
Tabela 3. Liczba osób doświadczających przemocy domowej w Powiecie Dąbrowskim z podziałem na poszczególne rodzaje przemocy w latach 2022-2024.....	22
Tabela 4. Liczba osób doświadczających przemocy domowej z podziałem na poszczególne rodzaje przemocy, płeć i wiek 2024 (POWIAT DĄBROWSKI: wszystkie gminy)	23
Tabela 5. Liczba zakończonych w 2024 roku Niebieskich Kart.....	24
Tabela 6. Liczba osób, które z uwagi na występowanie przemocy domowej skorzystały z pomocy w formie schronienia poza miejscem zamieszkania.....	24
Tabela 7. Liczba osób stosujących przemoc domową w 2024 roku	25
Tabela 8. Stopień pokrewieństwa, powinowactwa lub rodzaj relacji osoby doznającej przemocy osobą stosującą przemoc domową.....	26
Tabela 9. Potrzeba zabezpieczenia ochrony dziecka w trybie art. 12a	26
Tabela 10. Uniemożliwienie kontaktowania się osób stosujących przemoc domową.....	27
Tabela 11. Liczba mieszkańców Powiatu Dąbrowskiego, które skorzystały z pomocy Tarnowskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w latach 2022-2024	30
Tabela 12. Liczba osób uczestniczących w programie korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową w latach 2022-2024.....	32
Tabela 13. Uczestnicy programu korekcyjno-edukacyjnego w latach 2022-2024 z podziałem na wiek	33
Tabela 14. Status zawodowy uczestników programu korekcyjno-edukacyjnego w latach 2022-2024.....	33
Tabela 15. Stan cywilny uczestników programu korekcyjno-edukacyjnego w latach 2022-2024.....	34
Tabela 16. Osoby, wobec których uczestnicy programu korekcyjno-edukacyjnego stosowali przemoc w latach 2022-2024	35
Tabela 17. Poczucie odpowiedzialności uczestników programu korekcyjno-edukacyjnego za występowanie w jego rodzinie przemocy domowej	35

Tabela 18. Postrzeganie przez uczestników programu korekcyjno-edukacyjnego przyczyn przemocy domowej	36
--	----

Tabela 19. Liczba osób stosujących przemoc domową, które po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy domowej w latach 2022-2024	37
--	----

Tabela 20. Uczestnicy programu korekcyjno-edukacyjnego w latach 2022-2024 z podziałem na gminy.....	37
---	----

Spis wykresów:

Wykres 1 Liczba Niebieskich Kart przekazanych do Zespołów Interdyscyplinarnych w latach 2022-2024.....	18
--	----

Wykres 2. Liczba Niebieskich Kart przekazanych do Zespołów Interdyscyplinarnych w poszczególnych gminach Powiatu Dąbrowskiego w latach 2022-2024	20
--	----

Wykres 3. Porady udzielone przez Punkt Interwencji Kryzysowej w latach 2022-2024	29
--	----

Wykres 4. Liczba osób z podziałem na frekwencje uczestnictwa	32
--	----

Spis rysunków:

Rysunek 1. Fazy przemocy domowej	9
--	---